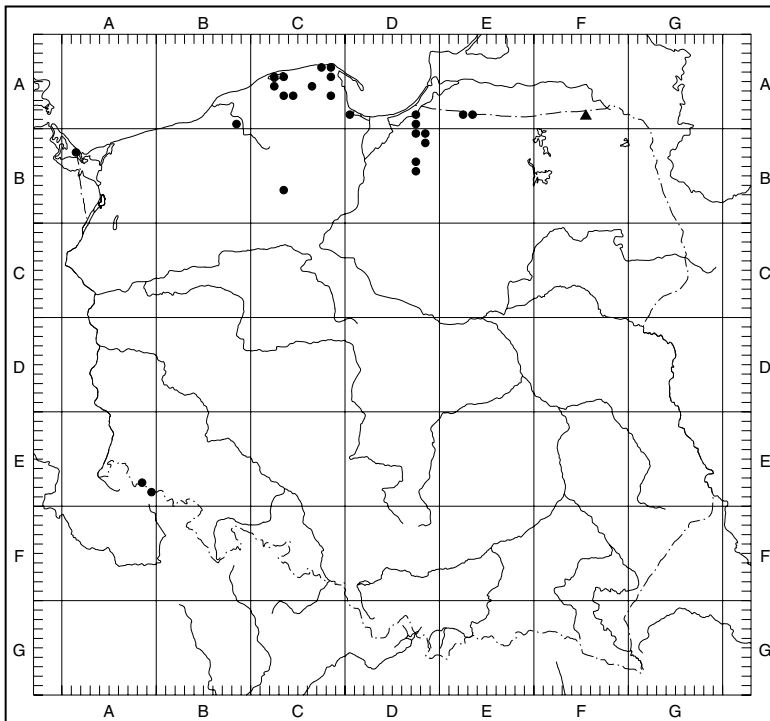

Stanowisko *Rubus chamaemorus* (Rosaceae) w Puszczy Rominckiej

Rubus chamaemorus L. jest gatunkiem arktyczno-borealnym, który w Polsce występuje jako relikw glacialny, podany z ok. 20 stanowisk na Pomorzu, Warmii, Mazurach i w Sudetach (KRUSZELNICKI & FABISZEWSKI 1993). Gatunek ten umieszczony jest zarówno na „Liście roślin zagrożonych w Polsce” (ZARZYCKI & SZELĄG 1992), jak i w „Polskiej czerwonej księdze roślin” (KRUSZELNICKI & FABISZEWSKI 1993) w kategorii V (narażony).

W lipcu 1999 r. podczas prowadzonych przez Koło Naukowe Biologów Terenowych Uniwersytetu Warszawskiego badań florystycznych w Puszczy Rominckiej, znalezione zostało nie wymieniane w literaturze stanowisko *Rubus chamaemorus*. Znajduje się ono na torfowisku Mechacz Wielki w oddz. 156f Nadleśnictwa Gołdap, w kwadracie ATPOL o boku 1 km FA 8544 (Ryc. 1).

Malina moroszka jest tutaj składnikiem fitocenozy leśnego torfowiska wysokiego *Le-do-Sphagnetum magellanici* z klasy *Oxycocco-Sphagnetea*. W warstwie drzew, o zwarciu

Ryc. 1. Rozmieszczenie *Rubus chamaemorus* L. w Polsce (według ZAJAC & ZAJAC 1997, zmienione). ▲ – nowe stanowisko.

Fig. 1. Distribution of *Rubus chamaemorus* L. in Poland (according to ZAJAC & ZAJAC 1997, modified). ▲ – new locality.

40%, dominuje *Pinus sylvestris* z niewielką domieszką *Betula pubescens*. Omawiane zbiorowisko prawie pozbawione jest warstwy krzewów. Runo pokrywa 60%. W jego skład, oprócz *Rubus chamaemorus*, wchodzi *Ledum palustre*, *Eriophorum vaginatum*, *Vaccinium oxycoccos*, *V. myrtillus*, *Empetrum nigrum*, *Andromeda polifolia*, *Drosera rotundifolia* oraz *Calluna vulgaris*, a sporadycznie *Vaccinium uliginosum* i *Dryopteris carthusiana*. Warstwę mchów, pokrywającą 90% powierzchni, tworzą przede wszystkim torfowce, głównie *Sphagnum magellanicum*, *S. fallax*, *S. fuscum* i *S. nemoreum*. W jej skład wchodzi również *Aulacomnium palustre*, *Polytrichum strictum*, *Pleurozium schreberii* i *Dicranum polysetum*.

Główne skupisko *Rubus chamaemorus* na torfowisku Mechacz Wielki zajmuje powierzchnię 0,23 ha. Jej pokrycie dochodzi miejscami do 20%. Kilka mniejszych płatów, liczących od kilku do kilkudziesięciu pędów, znalazłem w odległości do 100 m na NE i SW. Nieliczne osobniki owocowały, wytwarzając od 1 do 3 pestkowców w jednym owocu zbiorowym.

Puszcza Romincka jest najbardziej na północny wschód wysuniętym miejscem występowania *Rubus chamaemorus* w Polsce. Nowo znalezione stanowisko nie jest zagrożone, gdyż torfowisko Mechacz Wielki jest dobrze zachowane i w całości objęte ochroną w rezerwacie o tej samej nazwie.

Podziękowania. Dziękuję Panu Profesorowi Adamowi Zajacowi za wydruk komputerowy ryciny.

Summary. A locality for *Rubus chamaemorus* (Rosaceae) in the Puszcza Romincka Forest (north-eastern Poland). *Rubus chamaemorus* L. is a rare species in Poland. New locality for this species was found in "Mechacz Wielki" nature reserve in the Puszcza Romincka Forest (north-eastern Poland) in 1999. It occurs there in *Ledo-Sphagnetum magellanicum* association. At present, this is the easternmost and north-easternmost record for *R. chamaemorus* in Poland (Fig. 1).

LITERATURA

- KRUSZELNICKI J. & FABISZEWSKI J. 1993. *Rubus chamaemorus* L. – malina moroszka. – W: K. ZARZYCKI & R. KAŹMIERCZAKOWA (red.), Polska czerwona księga roślin. ss. 92–93. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN i Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 1997. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych chronionych w Polsce. ss. 99. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- ZARZYCKI K. & SZELĄG Z. 1992. Czerwona lista roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. – W: K. ZARZYCKI, W. WOJEWODA & Z. HEINRICH (red.), Lista roślin zagrożonych w Polsce. Wyd. 2, ss. 87–98. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków.

PAWEŁ PAWLIKOWSKI, *Al. Jerzego Waszyngtona 33 m. 46, PL-04-030 Warszawa, Polska.*

Przyjęto do druku: 28.12.1999 r.